

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

2. Positivè & affirmativè conclusiones nostræ ponuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95871](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95871)

ab vno sed à pluribus idem nomen impositum est, sine eo quod conuenirent ad talem impositionem fortuito, & casu, & vnusquisque volens significare illud subiectum, quod sibi apparebat secundum propriam differentiam, & vt discriminabatur ab alio quocunque, non attendendo ad id, quod alius impositor significare intendebat, dum imponebat nomen canis alteri omnino diuerso subiecto, & ideo vocantur à Philosopho huiusmodi impositiones æquiuocæ à casu, & hoc præcipue contingit, quando idem nomen à diuersis nationibus ad varia significanda imponuntur, quæ non à concilio, sed à casu tale nomen inueniunt, vt videre est in hoc nomine: conc. pro: quod Hispani imposuerunt acutæ vitæ, aut profundæ cogitationi, Barbâri autem, quos in hoc Perubio Chixos vocamus iuxta Quinensem Prouinciâ commorantes, significant per illud nomen partem illam interiorem animalis in pectoris medio appensam, quam cordis nomine insignimus, quod vtraque natio sine vlllo consilio, aut conuenientia fecerunt, solum casu, & fortuito, & ideo æquiuocæ à casu propriissime dicuntur: Aliquando etiam ab eadem natione imponitur idem nomen diuersis rebus propter aliqualem similitudinem, saltem exteriorem, & quia non datur conuenientia intrinseca dicuntur etiam æquiuocæ.

22 Tandem à Sapientibus data opera ad subtiliter ventilandas quæstiones & controuertendas materias, & vt doceant clare, & distincte essentias, & differentias rerum, & vt doceant quid sit ratio formalis vniuoci, & analogi, imponunt idem nomen diuersis, & distinctis rebus, quod nomen opponunt vniuoco, & inter vniuocum, & æquiuocum constituunt analogum, cuius naturam recte explicant, explicatis vniuoco, & æquiuoco, tanquam extremis, imò naturam vniuoci recte explicant, explicando prius naturam æquiuoci extreme oppositam vniuoco, quia per cognitionem vnius extremi sapissime cognoscitur alterum, vt tenebras cognoscimus cognoscendo lucem; oppositorum enim eadem est disciplina, & ratio, &c.

23 Ecce hæc omnia genera æquiuocorum continentur in hoc, quod multa subiecta significantur per idem nomen, quatenus per se differunt, & non quatenus conueniunt intrinsece in aliqua ratione communi, alias non æquiuocæ, sed aut vniuocæ, aut analogæ essent.

24 Sed hoc nomen, vita, (quatenus præscinditur à nominibus physico, & intentionali, creato, & increato; quibus potest adiungi, quando dicimus: vita physica, vita intentionalis, vita hominis, & plantæ, videlicet vita creata, & vita increata) significat quoddam prædicatum positium immediate oppositum morti, aut carentiæ vitæ, in quo conueniunt planta, homo, & deus, & per quod remouetur à seipsis mortem & carentiam vitæ, & conueniunt in tali remotione & non significat talia subiecta, quatenus inter se differunt: ergo vita non est nomen æquiuocum, sed potius omnino vniuocum; sicut animal est vniuocum, & non æquiuocum, quia significat subiecta quatenus conueniunt, & non quatenus primo differunt, quia cum deus realiter viuatur, item & planta, non est illis commune solum nomen; viuens enim vt significat rationem communem vitæ, magis commune significatum habet, quam gallus respectu hominis incolentis Galliam, & gallinacii, quod enim ea voce significatur, non est diuisibile logicè, nec commune metaphysice; quia immediate amplectitur hominem, & Gallum in nulla ratione intrinseca conuenientes; ac vero viuens est lo-

gice diuisibile in deum, & plantam; quia planta & deus conueniunt ex parte obiecti in ratione viuientis: ergo viuens non est æquiuocum: probatio antecedens; primum, quia planta habet prædicatum vitæ similis vitæ dei, quam lapis, hic enim tantum conuenit cum deo in ratione substantiæ; vltra hoc planta est substantia viuens, & deus est substantia viuens: ergo in hoc conceptu conueniunt, & sunt similes.

SVBSECTIO II.

Positiue, & affirmatiue conclusiones nostræ ponuntur.

Prima conclusio: in deo datur vera, & perfecta vita: conclusio est de fide; probatur primo, *Deut. 32. vivo ego in æternum, & Psalm. 83. [cor meum, & caro mea exultauerunt in Deum viuum,] & Io. 14. [ego sum via, veritas, & vita] & Apoc. 4. [adorabant viuentem in sæcula sæculorum,] & Ecclesiast. cap. 7. ibi: [hoc habet plus eruditio, & sapientia quod vitam tribuit possessori suo,] quæ loca considerans D. Augustinus: *lib. 1. de Trinitate, cap. 5. sub initium*, sic ait, [quis enim vel vnum deum, quod est ipsa Trinitas, vel Patrem, vel Filium, vel Spiritum sanctum audeat dicere, aut non viuentem, aut nihil sentientem vel intelligentem, aut in ea natura, qua inter se prædicantur æquales, quemquam esse eorum mortalem, siue corruptibilem, siue mutabilem,] quibus consonat Nyssenus *orat. catæchet. capite 1. ibi: nefas est enim putare, Verbum citra omnem vitam consistere instar lapidum. Idem docet Nazianzenus orat. 1. 5. quæ est secunda de pace, Cyrill. in Ioan. lib. 1. cap. 9. & Dialogor. de Trinitate, lib. 7. Athan. orat. 5. contra Arrianos, proprius ad medium, quam ad finem, adducto testimonio ex 1. Ioan. 1. quod erat ab initio, &c. Damascenus *lib. 1. fidei. cap. 15. Chrysost. tom. 1. homil. in id Psalm. 24. dirige me. Gregor. lib. 18. moral. cap. 27. & cap. 34. Isidorus lib. 7. ethymol. cap. 1. Anselmus in Monolog. cap. 14. & Aristoteles lib. 2. de celo, text. 17. [Operatio immortalitas est; hoc autem est vita sempiterna. Itaque necesse est, motum sempiternum deo inesse, & libro 10. Ethic. capite 8. circa medium, ibi: viuere ipsos Deos vniuersi putant; quare & operari non enim oportet, illos vt Endimionem aiunt dormire,] & 12. lib. met. text. 39. ibi: degentia vita, qualis nobis paruo tempore optima illi est; siquidem ita semper illud est; nobis autem profecto id impossibile est, speculatio optimum, & magis delectabile est; si igitur ita bene se habet deus semper vt nos aliquando admirabile est; quod si magis adhuc admirabilis est, at ita se habet; ceterum vita quoque profecto inexistit, siquidem intellectus operatio vita est. Ille vero est actus, actus vero per se illius vita optima, & perpetua est, dicimus itaque deum sempiternum, optimumque viuens esse, quare vita, & ænum continuum & æternum deo inest, hoc enim est deus.***

Prima demonstratio ad probandam hanc veritatem sumitur ex D. Dionysio *lib. de diuinis nominibus, cap. 6. initio*: [nunc nobis laudanda est æterna vita, ex qua ipsa vita, omnisque vita pendet, & à qua in omnia, quæ qualemunque vitam degunt, vita pro modo cuiusque diffunditur, rursus vitam vitam omnisuperiorem, diuinamque vitam ipsius vitæ vitalem causam esse dicimus.] Et concludit

dit caput illud his verbis, [vita quæ vitam superat, vitæque est principium vt vniuersa, omni-
 que vita spectatur, & celebratur, atque vt
 nihil requirens, aut potius vitæ plena ipsa vi-
 ta dicitur, & vt omni vita, vt ita dicam vitalior,
 superiorque vita.] In quibus verbis hanc demon-
 strationem continet, Deus est causa, & principium
 totius vitæ; sed nihil est in effectu, quod non con-
 tineatur in causa: ergo vita continetur in Deo;
 sed non continetur solum eminenter: ergo con-
 tinetur formaliter. Minor hæc sic probatur; quia
 vita secundum se est perfectio simpliciter sim-
 plex; sed perfectio simpliciter simplex formaliter
 continetur in Deo: ergo in Deo formaliter est
 vita, quam rationem supra late proposuimus, &
 infra etiam proponetur, dum de voluntate diuina
 agendum erit, videantur ibi dicta.

27 Secunda demonstratio sumitur ex verbis Diui
 Augustini lib. 13. de Trinit. cap. 4. vbi sic ait;
 [quoniam rebus creatis creatorem sine dubitatio-
 ne præponimus, oportet vt esse, & summe viuere,
 atque intelligere in ipso fateamur.] Ex quibus
 sic argumentor; quia Deus est omnium creatu-
 rarum excellentissimus ens: ergo perfectiones,
 quæ in omnibus creaturis admixtæ imperfectio-
 nibus reperiuntur deſectatæ, & deputatæ ab im-
 perfectionibus in excellentissimo, & summo gra-
 du perfectionis debent reperiri in Deo: atque vi-
 uere, intelligere, & esse sunt perfectiones in crea-
 turis admixtæ imperfectioibus: ergo deputatæ
 ab illis reperiuntur in Deo in summo gradu per-
 fectionis.

28 Vltimo probatur à D. Thoma lib. 1. contra Gent.
 cap. 92. ratione 2. ibi: [adhuc viuere secundum
 hoc aliquibus attributum est, quod visa sunt per
 se, non ab alio moueri, & propter hoc illa, quæ
 videntur per se moueri, quorum motores vulgus
 non percipit, per similitudinem dicimus viuere
 sicut aquam viuam fontis fluentis; non autem
 sisternæ, vel stagni stantis, & argentum viuum,
 quod motum quemdam habere videtur, proprie
 enim illa sola per se mouentur, quæ mouent se
 ipsa composita ex motore, & moto; sicut anima-
 ta; vnde hæc sola proprie viuere dicimus; alia ve-
 ro omnia ab aliquo exteriori mouentur; vel ge-
 nerante, vel remouente prohibens, vel impellente.
 Et quia operationes sensibiles cum motu sunt,
 vltius omne illud, quod agit, se ad proprias ope-
 rationes; quamuis non sit cum motu, dicitur vi-
 uere; vnde intelligere, appetere, & sentire actiones
 vitæ sunt; sed Deus maxime non alio, sed à seip-
 so operatur cum sit prima causa agens maxime;
 ergo competit ei viuere; diuinum enim esse om-
 nem perfectionem essendi comprehendit, viuere
 autem est quoddam esse perfectum; vnde viuendi
 diuinum: ergo esse est viuere ipse: ergo est
 viuens.

SVBSECTIO III.

Vltima conclusio ponitur.

29 Vita Dei in hoc consistit, quod sit in vltimo
 actu æquivalente motui, vel operationi, ad
 quem virtualiter se reducat, hanc conclusionem
 docet P. Suarez tom. 2. metaphys. disput. 38. sect. 13.
 §. quomodo Deus vivat: his verbis; recte enim
 ex hac obiectione intelligitur, esse longe diuer-
 sum diuinæ, & creatæ substantiæ viuendi mo-
 dum, & quod de diuinis attributis positiuis dixi-

mus, in hoc manifestissimum esse, scilicet secun-
 dum modum, quo sunt in creaturis non esse in
 Deo formaliter, sed eminenter; esse autem in Deo
 formaliter secundum modum altiore, qui om-
 nem imperfectionem creaturarum excludat in
 modo: ergo vitæ, quem creaturæ habent, duo
 considerare licet, vnum quod existentes in suo na-
 turali statu sese actuant, vel aliquomodo se per-
 ficiendo, vel in se ipsis alia repræsentando per co-
 gnitionem, vel in ea tendendo per appetitum per-
 fectum; aliud est, quod hæc efficiunt per veram
 causalitatem, & motionem, qua se ipsa mouent
 vel proprio motu, vel saltem mutatione perfecti-
 va, prius hoc perfectionis est, & nullam includit,
 vel supponit imperfectionem, nisi quatenus in-
 cludit posterius, id est quatenus illud actuare se
 est per veram causalitatem: hæc ergo imper-
 fectionis tollenda est à vita Dei, & solum id, quod
 perfectionis est, illi est tribuendum, atque ita con-
 cipiendus est Deus vt actualissime habens totam
 illam perfectionem, quam habet viuens, cum se
 se actuat intelligendo, vel cognoscendo secula il-
 la imperfectione distinctionis, & causalitatis inter
 actum, & potentiam; cum ergo nonnulli Theologi
 more Platonico, dicunt Deum viuere, quia perpetuo
 se mouet per operationem immanentem perfecti-
 uam, quam ex se, & ex interna natura habet,
 & non aliunde, loquantur late de operatione ma-
 gis quantum ad modum significandi, & concipi-
 endi nostrum, quam secundum rem, ita vt in
 operatione non includatur efficientia, nec realis
 diminutio, sed solum illa actualis perfectio, quam
 non, nisi per modum operationis, aut motus expli-
 care non possumus.

Addere posset Theologus, etiam esse in Deo
 ad intra veras, & reales processiones, quæ mani-
 festissime sunt actus vitæ, veruntamen illæ supe-
 rant rationem naturalem, & per se non sunt ne-
 cessariæ ad intelligendam essentialem vitam Dei;
 nam hic Deus vt sic est essentialiter viuens, etiam si
 vt sic nihil ad intra producat, & similiter sunt tali
 essentia vna tantum persona subsistens intelli-
 geretur, esset viuens ex vi talis essentia, sicut etiam
 nunc Spiritus sanctus perfectissime viuunt, licet ni-
 hil ad intra producat, & filius intelligendo vi-
 uit, quamvis intelligendo non producat proces-
 siones: ergo illæ per se, ac formaliter non erant
 necessariæ ad vitam, esse tamen non potuissent,
 nisi in natura viuente, & fecundissima, & ideo
 nobis, qui eas credimus, recte declarant perfectis-
 simam vitam diuinæ naturæ. Sic ille, vbi vitam
 diuinam explicat per sese actuare, & per actua-
 lem perfectionem, æquivalentem motui, & ideo
 asserit, non nisi per modum motus à nobis posse
 explicari, quod etiam docuit P. Didacus Ruiz
tomo de scientia Dei, disput. 93. sect. 3. num. 1. ibi,
 [Respondetur ampliandum esse significationem
 vocabuli, vt motus appelletur quilibet actus
 agentis, quantumcunque perfecti, & actualiter
 operantis, quapropter motus in hoc sensu valet
 idem, quod operatio, licet vt plurimum ma-
 gis strictè, magisque proprie soleat accipi mo-
 tus.

Probat hæc sententia auctoritate Aristotelis,
 qui loquens de vita Dei 12. metaphys. text. 39.
 sic ait; [cæterum vita quoque perfectio in ex-
 stitit, siquidem intellectus operatio vita est, ille vero
 est actus, actus vero per se illius vita optima, &
 perpetua est.] Ecce quomodo Aristoteles loquens
 de vita Dei asserit esse actum perfectissimum, &
 optimum, qui conuenit Deo per modum ope-
 rationis, non quidem vt sit proprie motus sed quod
 æquualeat